

**ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ
ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНИ**

ПЕТРАКОВА Катерина Олегівна



УДК 351.72.338.23

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ
ЕКОНОМІКИ І ПОЛІТИКИ У ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ**

25.00.01 – теорія та історія державного управління

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління

КИЇВ – 2017

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Інституті підготовки кадрів Державної служби зайнятості України.

Науковий керівник – доктор філософських наук, професор
НАДОЛЬНИЙ Іван Федотович,
Національна академія статистики, обліку та аудиту Держстату України, професор, завідувач кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін.

Офіційні опоненти: доктор наук з державного управління
ВАЛЕВСЬКИЙ Олексій Леонідович,
старший науковий співробітник, Національний інститут стратегічних досліджень, провідний науковий співробітник відділу гуманітарної політики;

кандидат наук з державного управління
ДРУК Юрій Ярославович, директор філіалу ПАТ “Укресімбанк”, м.Івано-Франківськ.

Захист відбудеться *29 грудня 2017 року о 14 годині* на засіданні спеціалізованої вченої ради К 26.891.02 Інституту підготовки кадрів Державної служби зайнятості України за адресою: 03038, м. Київ, вул. Нововокзальна, 17, к. 201.

Із дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Інституту підготовки кадрів Державної служби зайнятості України (03038, м. Київ, вул. Нововокзальна, 17).

Автореферат розісланий *29 листопада 2017 року*.

Вчений секретар

спеціалізованої вченої ради



Н.О.Серьогіна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Ліберально-демократичні перетворення, що відбуваються в українському суспільстві, є початком масштабних інноваційних змін в усіх сферах інституційного розвитку держави. Вирішення проблем підвищення ефективності співвідношення сучасного постмодерного суспільства і держави полягає в розробленні узгоджених механізмів державно-правового регулювання життєдіяльності суспільства.

Взаємодія економіки й політики у процесі державотворення є одним із найактуальніших питань у державному управлінні та посідає особливе місце в сучасних наукових дослідженнях у галузях знань економіки, політології та державного управління. Надзвичайно важливе значення це питання має для країн, які перебувають у перехідному стані та рухаються в напрямі розбудови соціальної правової держави, що зумовлено необхідністю заміни централізованої адміністративно-командної системи державного управління на демократичну. За цих умов одним із проблемних питань, що потребують вирішення, є відсутність упорядкованої та виваженої системи послідовних дій щодо виходу з кризи, узгодженої програми соціально-економічних реформ, яка мала б не декларативний характер, а ґрунтувалась на основі реальних соціально-економічних індикаторів з певною послідовністю дій, організованою системою моніторингу, контролю тощо.

Початок трансформаційних процесів в Україні супроводжувався тенденцією нівелювання ролі держави як регулятора економічних процесів та надмірним захопленням принципами ринкової економіки, їх абсолютизацією. При цьому соціальна політика значною мірою зводилась до реагування на окремі конкретні ситуації, подолання локальних наслідків масштабних деструктивних процесів у соціальній сфері, які відбувались у країні. Більшість реформаційних процесів у соціально-економічній сфері ускладнилися ще й політичною кризою. За таких умов важливим завданням для науковців є дослідження зв'язку між економічними та політичними кризовими процесами в державному управлінні, а також вироблення основних шляхів забезпечення сталого соціального розвитку країни.

Виходячи з цього в сучасній науковій літературі сформувались такі основні підходи до демократизації процесів державного управління, як: стабілізація соціальних процесів шляхом подолання кризових явищ в економіці та політиці, що включає економічні механізми, які забезпечують соціальну стабільність; з іншого боку, важливої ваги набуває аналіз впливу на політико-економічні процеси шляхом упровадження стабілізаційних заходів у соціальній сфері, тобто коли стабілізація соціально-економічних процесів здійснюється через накопичення соціального капіталу.

Визначення основних конструкцій взаємодії економіки й політики в рамках дослідження зумовлює доцільність обґрунтування політичних, соціально-економічних напрямів реформування державного управління в умовах транзитивного стану суспільства в контексті досягнення його сталого розвитку.

Актуальність проблеми взаємодії економіки та політики в державному управлінні увиразнює формування особливої потреби у з'ясуванні теоретичного й практичного вимірів даної проблеми. Необхідність формування правової, демократичної держави як найвищої форми соціального устрою зумовила активний пошук шляхів якісно кращої моделі співвідношення і взаємодії суспільно-державних інститутів. Зважаючи на незадовільний стан здійснення необхідних реформ, зокрема реформування владних інститутів, у контексті сучасної практики державотворення в Україні впродовж останнього десятиліття, а також наявність перманентного конфліктогенного процесу між різними суспільними суб'єктами із систематичним його загостренням, особливо актуальною стає проблема пошуку оптимального співвідношення економічних та правових факторів задля демократизації українського соціуму.

В контексті сучасних досліджень, здійснених протягом останніх десятиліть, накопичено значну методологічну базу дослідження різних аспектів співвідношення економіки та права у різних процесах розвитку державного управління такими зарубіжними вченими й практиками, як: Д. Белл, Дж. Б'юкенен, М. Вебер, Дж. Гелбрейт, Р. Коуз, В. Ойкен, Ф. Перру, Е. Тоффлер, Ф. Фукуяма, Ф. Хайек.

Окремим питанням соціально-економічного розвитку держави та державного управління присвячено праці вітчизняних учених, зокрема В. Авер'янова, В. Бакуменка, В. Бодрова, В. Баштанника, Ю. Бошицького, К. Ващенко, М. Іжи, Р. Войтович, О. Гейця, Н. Грицяк, М. Кашуби, В. Князева, Ю. Ковбасюка, А. Колодій, В. Корженка, С. Кравченка, В. Лемака, Е. Лібанової, І. Малого, В. Мартиненка, І. Надольного, Н. Нижник, А. Решетніченка, І. Розпутенка, О. Рябченка, Т. Пахомової, П. Петровського, С. Пирожкова, С. Серьогіна, Г. Ситника, Ю. Сурміна, С. Телешуна, В. Троцинського, В. Удовиченка, Т. Федорів, В. Цветкова, які склали науково-теоретичне підґрунтя дисертаційного дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження проводилось у межах комплексного наукового проекту Національної академії державного управління при Президентові України (далі – Національна академія) “Державне управління та місцеве самоврядування” (ДР №0199U002827) в рамках науково-дослідних робіт кафедри філософії, теорії та історії державного управління за темою “Сучасні проблеми державотворення в управлінні: теоретико-методологічні, практичні аспекти” (ДР № 0115U004072), роль автора у виконанні якої полягала в обґрунтуванні теоретико-методологічних аспектів взаємозв'язку економіки та політики в державному управлінні.

Мета та завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є теоретико-методологічний аналіз відповідного зарубіжного й вітчизняного досвіду побудови взаємозв'язку економіки та політики в контексті державно-управлінського впливу, а також розробка на цій основі практичних рекомендацій щодо вдосконалення напрямів реформування державного управління в перехідному суспільстві.

Для досягнення поставленої мети було визначено такі *завдання*:

- здійснити історико-філософський аналіз існуючих теоретичних розробок вітчизняних і зарубіжних учених з питань взаємодії економіки та політики в державному управлінні й визначити їх методологічні засади;

- висвітлити характер взаємозв'язку економіки та політики у державному управлінні в умовах сталого людського розвитку як показника цивілізованості суспільства;

- з'ясувати сутність соціально-економічних аспектів трансформаційних реформ;

- дослідити кореляцію змісту трансформаційних реформ українського суспільства із тенденціями сучасних глобалізаційних і геополітичних процесів;

- проаналізувати взаємодію влади з громадськістю у системі формування, прийняття та реалізації економіко-політичних рішень як складову частину формування громадянського суспільства та правової держави й визначити основні напрями підвищення її ефективності.

Об'єкт дослідження – інституціоналізація процесу взаємодії економіки та політики в державному управлінні.

Предмет дослідження – взаємозв'язок економіки та політики в державному управлінні.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети у процесі дослідження використовувалися як загальнонаукові, так і спеціальні наукові методи дослідження, зокрема: *діалектичний метод пізнання*, на основі якого розглянуто теоретичні підходи до вивчення механізму взаємодії економіки та політики в державному управлінні, що постійно змінюється, розвивається під впливом різних чинників, та її сутнісні характеристики; *системний метод*, застосований для здійснення теоретико-методологічного узагальнення наукових концепцій, розробок вітчизняних і зарубіжних учених, що присвячені взаємозв'язку економічних та політичних процесів у різних типах суспільств, у тому числі в перехідних; *логіко-семантичний метод*, який дозволив дослідити понятійний апарат щодо формулювання окремих ключових категорій, визначити сутність, зміст функціонування та організацію політичних, соціально-економічних процесів в Україні; *історико-порівняльний метод*, використаний для дослідження становлення соціально-економічних процесів у державному управлінні; *структурно-функціональний метод*, застосований для розкриття природи й особливостей функціонування економіки та політики в державному управлінні; *метод наукової ідентифікації та порівняльного аналізу*, використаний з метою визначення особистого внеску автора у вирішення наукового завдання у процесі дослідження наукових праць українських та зарубіжних вчених.

За допомогою використаних методів дослідження було здійснено комплексний аналіз поставлених завдань та отримано достовірні теоретичні, практичні результати, сформульовано висновки й рекомендації.

Теоретичною та методологічною основою дослідження слугували наукові праці українських і зарубіжних вчених у галузі державного управління, філософії, політології, права, економіки, виступи політичних діячів. Інформаційну базу складають нормативні та законодавчі акти, аналітичні

матеріали із зазначених питань.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що в даному дисертаційному дослідженні здійснено комплексний аналіз проблем взаємодії економіки та політики в державному управлінні, окреслено основні напрямки і шляхи вдосконалення реформування державного управління. Узагальнено наявні підходи й результати наукових досліджень з даної проблематики, що дозволило отримати результати, які полягають у тому, що в дисертації:

уперше:

– розкрито взаємодію економіки та політики в державному управлінні у контексті сучасних дослідницьких підходів (економічного лібералізму та інституціоналізму), в умовах трансформаційного періоду України, в результаті чого доведено, що концепція інституціоналізму найбільш повно враховує аспекти взаємодії економіки й політики у суспільстві як інтегровану безперервну взаємодію різних інститутів;

– ідентифіковано основні закономірності побудови взаємозв'язку між економікою та політикою як суспільних категорій у контексті соціального й національного розвитку держави, які полягають у тому, що система соціальних інститутів суспільства як посередників між державою та ринком є необхідною складовою процесу демократизації суспільства. На підставі цього доведено, що сталий розвиток як нова парадигма побудови пріоритетів державної політики сьогодні виступає у вигляді комплексу інституційних перетворень суспільства;

удосконалено:

– методологію взаємодії економіки та політики в державному управлінні, яка проявляється в тому, що політичний режим і тип економічної системи перебувають у взаємозалежності, характеризуючись тим, що економічний базис формує державно-управлінську надбудову;

– змістовні характеристики перехідності як властивості економічного, політичного й соціального устрою сучасної України шляхом визначення перспективних можливостей удосконалення взаємодії його інститутів, які полягають у підвищенні рівня соціального капіталу суспільства й забезпеченні досягнення сталого розвитку суспільства;

– уявлення про зміст конструкту “довіра населення до влади як умова зміцнення соціального капіталу шляхом сприйняття населенням економічних реформ” як основи формування політичного курсу;

набули подальшого розвитку:

– історична періодизація перехідного стану українського суспільства відповідно до базових засад державно-управлінського впливу на економічні й соціальні процеси, яка визначає стан і перспективу демократизації суспільних процесів, що полягає у формуванні й зміцненні громадянського суспільства як основи сталого розвитку;

– сутність кореляції змісту трансформаційних реформ українського суспільства із тенденціями сучасних геополітичних процесів у контексті набуття нових форм владних відносин під впливом глобальних світових інституційних перетворень, яка полягає в тому, що саме трансформаційний потенціал суспільства здатний протистояти сучасним глобалізаційним

викликам;

– організаційний аспект взаємодії влади з громадськістю в системі формування, прийняття та реалізації економіко-політичних рішень як складової частини формування громадянського суспільства та правової держави, що засвідчив пріоритетність підвищення рівня довіри між суспільними інститутами як визначальний аспект демократизації соціально-економічних процесів.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони надають можливість для запровадження нових підходів до реформування державного управління з метою ефективного вирішення проблем суспільства. Рекомендації та пропозиції щодо оптимізації взаємодії влади з громадськістю в системі формування, прийняття та реалізації економіко-політичних рішень, які сформульовані автором на підставі проведеного дослідження, використані центральними та місцевими органами державної влади у процесі оптимізації структури управління суспільним розвитком.

Зокрема, окремі результати й практичні рекомендації дисертаційного дослідження використано:

– виконавчим комітетом Обухівської міської ради Київської області під час підготовки пропозицій до Програми соціально-економічного та культурного розвитку міста Обухів та сіл міської ради на 2015 рік і формування Стратегічного плану економічного розвитку міста Обухів (довідка про впровадження від 6 липня 2015 року № 1577);

– виконавчим комітетом Української міської ради Обухівського району Київської області під час підготовки пропозицій до Плану соціально-економічного та культурного розвитку міста Українка та села Плюти на 2015 рік (довідка про впровадження від 20 липня 2015 року №1453/0/3-15);

– Голосіївською районною в місті Києві державною адміністрацією під час підготовки аналітичних і методичних рекомендацій за відповідними розділами при розробці пропозицій до проектів реалізації програм розвитку соціальної сфери у Голосіївському районі міста Києва (довідка про впровадження від 22 липня 2015 року №100-9269).

Особистий внесок здобувача. Найважливіші результати й висновки дисертаційного дослідження отримані дисертантом особисто. У дисертаційній роботі не використовувалися ідеї та розробки, що належать В.М. Безруку, у співавторстві з яким було опубліковано наукову статтю [8], внесок здобувача в ній полягає у визначенні інституційних передумов реформування кадрової політики в рамках загального процесу реформування державного управління; С.В. Білецькому, у співавторстві з яким було опубліковано тези конференції [19], внесок здобувача в них полягає в обґрунтуванні реформування державної служби як засобу інституційних змін публічної влади.

Апробація результатів дисертації. Основні положення й результати дисертаційного дослідження апробовано на науково-комунікативних заходах протягом 2010-2015 рр., зокрема: V Всеукраїнській науково-практичній конференції “Державне управління: стратегія і тактика формування сучасного управління” (м. Київ, 2010), Міжнародній науково-практичній конференції

“Актуальні питання інноваційного розвитку освіти, науки, виробництва” (м. Київ 2010), Міжнародній науковій конференції “Проблеми формування і розвитку громадянського суспільства” (м. Київ, 2011), Науково-практичній конференції за міжнародною участю “Інновації в державному управлінні: системна інтеграція освіти, науки, практики” (м. Київ, 2011), VI Всеукраїнській науково-практичній конференції “Державне управління та місцеве самоврядування в Україні в контексті європейської інтеграції” (м. Київ, 2011), Науковій конференції “Наука як ресурс модернізаційної стратегії держави” (м. Київ, 2012), Щорічній Всеукраїнській науково-практичній конференції за міжнародною участю “Модернізація державного управління та європейська інтеграція України” (м. Київ, 2013), Всеукраїнській науково-практичній конференції за міжнародною участю “Інституційне забезпечення кадрової політики в державному управлінні: становлення та розвиток” (м. Київ, 2015), науково-практичній конференції “Державна служба в Україні: досвід, проблеми, перспективи” (м. Київ, 2015).

Публікації. За темою дисертації опубліковано 19 наукових праць, у тому числі вісім – у наукових фахових виданнях (одна у співавторстві), дві наукових праці – у зарубіжних фахових виданнях, та дев'ять публікацій матеріалів конференцій (одна у співавторстві).

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Повний обсяг дисертації становить 237 сторінок, обсяг основного тексту 218 сторінок. Список використаних джерел включає 293 найменування.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтовано актуальність та рівень наукової розробленості обраної теми, її зв'язок із науковими програмами; визначено об'єкт, предмет, методи, мету й завдання дослідження, описано наукову новизну, встановлено практичну значущість одержаних результатів, визначено особистий внесок здобувача й наведено дані щодо апробації цих результатів та їх опублікування.

У **першому розділі** – *“Теоретико-методологічний аналіз взаємозв'язку економіки і політики у державному управлінні”* – здійснено ретроспективний історико-філософський аналіз взаємодії економіки й політики в контексті систематизації основних економіко-політичних теорій останніх століть та їх методологічних засад, розроблено періодизацію української економіко-суспільної думки, систематизовано етапи перехідного стану українського суспільства в умовах незалежності.

Доведено, що Україна як самостійна держава перебуває в перехідному, кризовому стані більше двох десятиліть, а тому предметом спеціального аналізу й окремих досліджень є вивчення транзитивного стану економіко-політичних систем як окремих періодів (етапів) перехідного стану. В межах такого підходу у роботі проаналізовано взаємодію економіки та політики в контексті основних економіко-політичних теорій останніх століть, приділяється особлива увага відповідним теоретичним напрацюванням для транзитивних держав, а також

власне українському досвіду побудови взаємодії економіки й політики в державному управлінні.

Констатовано, що сучасна методологія державного управління, економічної політики держави базується на чотирьох економічних концепціях: економічний лібералізм або неокласицизм (А. Пігу, М. Фрідман, Ф. Хайек, В. Ойкен), кейнсіанство (Дж. Кейнс, Дж. Робінсон), інституціоналізм (Д. Белл, Дж. Б'юкенен, Дж. Гелбрейт, Р. Коуз, Ф. Перру, Е. Тоффлер, Ф. Фукуяма), марксизм (К. Маркс, Ф. Енгельс); головною ідеєю є питання про необхідність та міру державного втручання у функціонування економічної системи.

Важливим напрямом в економічній і політичній науці новітньої історії є інституціоналізм, у рамках концепції якого економіка й політика в суспільстві взаємодіють на рівні різних інститутів у процесі їх еволюції. Основою цієї взаємодії є кооперація інститутів держави, права, моралі, ринку, родини тощо, а взаємодія економічних, політичних, соціальних і правових явищ є окремим предметом наукових досліджень.

У рамках дослідження ключове значення відіграють теоретичні напрацювання стосовно шляхів лібералізації політико-економічних процесів транзитивних держав, зокрема стосовно рівня соціального капіталу суспільства як його потенціалу, що створюється передусім за допомогою таких механізмів як релігія, традиція. Від культури й соціального устрою країни залежить і необхідність та обсяги державного втручання в економічні процеси. Успішна ринкова економіка не є причиною стабільної демократії, але разом з нею доповнюється вже наявними факторами соціального капіталу. Якщо останніх у надлишку, то і ринок, і демократична політика успішно розвиватимуться, а отже зможе взяти на себе роль засобу соціального спілкування, що підсилює ефективність демократичних інститутів. Тобто саме співвідношення політичних та економічних процесів зумовлює напрям розвитку й тип державної системи, що будується.

У процесі еволюції суспільно-економічних теорій останніх століть викристалізувалась парадигма економічного розвитку, в рамках якої ринкові механізми поєднуються з державним впливом на економічні процеси. При визначенні ступеня ефективності економічної політики та державної політики взагалі на перший план виступають соціальні індикатори, такі як довіра, соціальний капітал, соціальний добробут, сталий людський розвиток. Ця тенденція є надзвичайно важливою в контексті дослідження взаємозв'язку економіки й політики в рамках розвитку власне українського суспільства.

Із проголошенням самостійного державного розвитку в Україні розпочався процес оновлення суспільного життя, який, зокрема, зумовлювався переходом економіки до ринкових відносин. Перед суспільством постали завдання докорінної перебудови існуючої системи, зокрема в політичній сфері – перехід від тоталітаризму до демократії, в економічній – від командно-адміністративної системи до ринкової, а щодо питань власності на основні ресурси – від державної до приватної.

Україна, так само як інші постсоціалістичні країни, обрала за основу ринкових перетворень концепцію монетаризму М. Фрідмана: перехід до ринку

мав відбуватися в три етапи: фаза стабілізації, фаза становлення ринку, фаза структурного коректування. Поряд з економічною трансформацією в Україні відбувався процес переходу до принципово нового політичного устрою, здійснювалась глобальна перебудова суспільних інститутів, виходячи з принципів нової, ліберально-демократичної парадигми державотворення. Проте соціальна ціна неадаптованих ринкових реформ виявилась занадто високою, що стало наслідком розгортання глибокої трансформаційної кризи в Україні, а найтяжчі наслідки цієї кризи проявилися в соціогуманітарній сфері. На зміну системній трансформаційній кризі перших років існування України як самостійної держави періодично приходять нові кризові стани в економіці, політиці, соціальній сфері, зумовлені як стратегічними наслідками системної трансформаційної кризи, яка у певному вимірі триває й досі, так і набутими, короткостроковими чинниками. Відповідно періодизація перехідного періоду українського суспільства представлена періодом масштабної міжсистемної трансформації із перехідними процесами екзогенного характеру (1991-1999 рр.), інституційною внутрішньосистемною трансформацією з ознаками екзогенного та ендогенного характеру (2000-2010 рр.); внутрішньосистемною посттрансформацією ендогенного характеру (2011 р. – теперішній час). Історична періодизація перехідного стану українського суспільства відповідно до базових засад державно-управлінського впливу на економічні й соціальні процеси визначає стан і перспективу демократизації суспільних процесів, що полягає у формуванні та зміцненні громадянського суспільства як основи сталого розвитку.

У **другому розділі** – *“Взаємозв’язок економіки і політики як функціональна складова розвитку сучасної системи державного управління”* – розкрито характер взаємозв’язку економіки й політики у державному управлінні в умовах сталого людського розвитку як показника цивілізованості суспільства, з’ясовано сутність соціально-економічних аспектів трансформаційних реформ.

Еволюція поглядів на роль і місце держави в суспільному розвитку пройшла шлях від отождолення держави й суспільства до всебічного розгляду взаємовідносин між державою, суспільством і людиною. Виділено умовні інтерпретації політики як явища: політика як публічний інститут, політика як інструмент чи метод і, нарешті, політика як управління. Доведено, що державне управління виступає складовою політичного управління, основною функцією якого є управління суспільством та окремими його елементами (групами, організаціями, інститутами) у різних суспільних сферах з метою забезпечення реалізації основних суспільних і державних цілей. Розвинені політичні інститути забезпечують відсутність монополії на владу однієї політичної сили, а також встановлення прямого діалогу політичних суб’єктів із громадою, розмежування владних повноважень та економічних інтересів у суспільстві. Це й зумовлює демократичний характер суспільства, оскільки в умовах плюралістичної демократії держава поступається частиною своїх повноважень у державній та управлінській сферах соціальної життєдіяльності громадянським структурам.

Визначено роль та місце політики в державному управлінні, що характеризується складною взаємозалежністю цих понять, які об'єднує загальна природа походження, пов'язана з феноменом влади. Сучасний понятійний апарат політико-адміністративної діяльності еволюціонує в напрямі зміщення акцентів на публічно-громадський рівень мережових міжінституційних горизонтальних і вертикальних зв'язків у суспільстві, що зумовлено тим, що за умови лібералізації суспільних процесів зростає кількість "учасників" взаємодії приватного й публічного сектору в рамках соціальної системи суспільства.

Історія сучасної української державності за останні двадцять років спроб ліберальних реформ показала невтішні результати запропонованої технології використання концепції монетаризму. Відбулось зубожіння досить широких верств населення та проявились інші гострі соціальні проблеми суспільства. Ці явища існують на тлі постійного повторення основної мети трансформаційних реформ – побудови соціально орієнтованої економіки.

Незважаючи на деструктивні результати капіталізації у деяких посткомуністичних країнах, доведено, що ринок сам по собі є школою соціалізованості, надаючи ті можливості й мотиви, яких вимагає взаємодія людей одне з одним з метою взаємного збагачення. Проте, ринок також накладає власні жорсткі правила соціальної дисципліни, тому соціалізованість не просто спонтанно виникає там і тоді, де і коли вирішили державні інституції. Здатність до соціальної взаємодії залежить від уже набутих навичок, заданих традицій і норм, які самі, у свою чергу, багато в чому структурують ринок. Самі лише ринкові засади не можуть бути метою, необхідні ще інститути, що служать певним спільним цінностям, суспільним цілям. Тому на сучасному етапі розвитку в більшості високорозвинених країн переважає соціально орієнтована змішана економіка з декларуванням цілей суспільного розвитку високого рівня соціальної захищеності громадян.

Доведено, що в процесі еволюції розвитку економічних систем розвинених держав важливу роль відіграє конкурентоздатність ринкової економіки, яка обумовлюється не наявністю чи відсутністю державного регулювання, а наявністю в суспільстві певного обсягу соціального капіталу, достатнього для того, щоб дозволити самоорганізацію бізнесу, корпорацій, інших економічних структур. Це, зокрема, передбачає формування такої системи управління основними суспільними процесами, за якої можливо було б витримувати необхідний баланс між регулюючим впливом держави та вільним перебігом "здорових" ліберальних процесів.

Недосконале втручання в економіку у пострадянських країнах здійснювалось не із загальнонаціональних інтересів, а корпоративних, чим і пояснюється їх кризовий стан. Саме тому головною проблемою сучасного етапу державотворчого процесу в Україні є відсутність дійового механізму реалізації на практиці основ взаємодії державних управлінських структур із громадянськими інституціями, а також недостатньо розвинена законодавча база, на основі якої змогли б формуватись інститути громадянського суспільства. Система соціальних інститутів суспільства, що виступають

посередниками між державою та ринком, є необхідною складовою процесу демократизації суспільства.

Доведено, що надмірне проникнення інститутів держави в соціально-економічні сфери життєдіяльності суспільства, спричиняє появу суперечності інтересів інститутів державної влади й суспільства, що призводить до зниження ефективності розподілу суспільних ресурсів. Тому високорозвинене ринкове господарство встановлюється в результаті набуття рівноваги економічних, політичних, соціальних інституціональних факторів.

Реалізація дійової державної соціальної політики при слабкій економіці має низьку ефективність, і навпаки, економічні реформи без урахування соціальної складової відповідної державної політики не мають належної інституційної основи. Соціальна нестабільність у суспільстві завжди призводить до нестабільності політичної, в чому й проявляється діалектична взаємозалежність між категоріями “економіка”, “політика”, “соціальний розвиток” у структурі державного управління.

У **третьому розділі** – *“Оптимізаційні напрями реформування державного управління в умовах перехідного суспільства”* – проаналізовано взаємодію влади з громадськістю в системі формування, прийняття та реалізації економіко-політичних рішень як складову частину формування громадянського суспільства і правової держави, визначено основні напрями підвищення її ефективності.

Ідентифіковано шляхи соціально-економічного розвитку країн з огляду на культурно-історичні особливості менталітету їх громадян, що має ключове значення в контексті свідомого формування стратегічно визначених моделей суспільства. Ця проблема є особливо актуальною для України, яка виголосила прагнення побудувати ліберальне соціально-ринкове господарство, а тому потребує практичного досвіду впровадження нової цивілізаційної моделі національного розвитку.

Внутрішні й зовнішні фактори, які об’єктивно обумовили початок перехідних процесів у колишніх соціалістичних країнах, зокрема пострадянських, потребують поглибленого аналізу, оскільки в теоретичних напрацюваннях науковців вони трактуються неоднозначно, передусім через політизований, ідеологізований підхід до причин і наслідків зміни суспільного устрою цих країн.

На основі дослідження функціонування економіко-політичних систем Чехії та Словаччині як країнах, досвід яких є найбільш цікавим для України в контексті успішності проведених реформ, встановлено, що найголовнішим фактором успіху їх реформ стали: наявність адекватної цілісної концепції державного механізму та його економічної діяльності, підконтрольність органів публічної влади суспільству, зміцнення інститутів права, лібералізація питань приватної власності тощо.

Саме запровадження комплексу таких принципів державного управління зумовило підвищення рівня довіри населення до влади, зміцнення соціального капіталу та підвищення рівня сприйняття суспільством реформаторських дій.

Досвід перехідних країн показує, що успішність ліберальних реформ є

результатом узгодженої послідовності складових конструкту “довіра населення до влади – зміцнення соціального капіталу – сприйняття населенням реформ”. Ефективний механізм побудови такого конструкту в постсоціалістичних країнах зумовлений послідовним переміщенням між названими вище “фазами переходу до демократії” – лібералізації, демократизації, ресоціалізації. Механічне перенесення інститутів, стандартів і критеріїв європейських країн на інституційну основу перехідної країни не приводить до їх інтеграції в неї, оскільки “залишки” суспільних інститутів соціалістичного суспільства мають здатність “відторгати” демократичні інститути, що зумовлено такими факторами, як: низький рівень розвитку громадянського суспільства, відсутність належної правової основи взаємозв’язків у суспільстві. Як наслідок – низький рівень довіри суспільних інституцій до впровадження “чужорідних” реформаторських заходів.

Євроінтеграційні процеси, до яких залучена Україна, є практичним механізмом використання європейського досвіду побудови взаємозв’язків між економікою і політикою, що, з одного боку, наближає можливість повноцінного входження України до європейської спільноти, з другого – виступає фактором національного розвитку й завершення періоду перехідності суспільства, оскільки стратегічні документи, ратифіковані Україною та країнами ЄС – це самостійний інституційний механізм реформування суспільства, що містить взаємні зобов’язання й апробовані методи реформування різних сфер.

Сучасні політичні інститути перебувають у процесі трансформації та постійної модернізації, яка має складний багатовимірний технологічний і змістовний характер, оскільки на сучасному етапі світового розвитку людство вступає у принципово нову добу – постіндустріального суспільства, інститути якого суттєво впливають на трансформацію змісту та структури традиційних політико-економічних інститутів, на технологію розгортання політичних процесів. За сучасних тенденцій світового розвитку нового сенсу набувають різноманітні конфліктологічні процеси, що залежать від мінливої соціально-політичної структури суспільства. Геополітичні процеси та породжена ними глобалізація як об’єктивні й неминучі процеси прискорюються та видозмінюються внаслідок розвитку інформаційних технологій, який сьогодні має розглядатися як фактор національної політики.

Зміцнення трансформаційного потенціалу, що визначається, перш за все, інституціональною зрілістю суспільства, реальністю економічної системи тощо, врахування оцінки та специфіки різних аспектів глобалізації, їх співвідношення, є базовою детермінантою інтеграційних процесів України до глобального економічного простору. Необхідною складовою протистояння негативним геополітичним впливам є забезпечення сталості розвитку суспільно-політичного життя, оскільки саме сталий розвиток як нова парадигма побудови пріоритетів державної політики у екологічному, економічному й соціальному вимірах сьогодні виступає у вигляді комплексу інституційних перетворень суспільства.

Соціальний капітал базується на високому рівні довіри населення до інститутів влади, тобто розвинених інститутах громадянського суспільства, в

якому громадськості свідомо бере участь у формуванні соціально-економічної політики, здійснює контроль за діяльністю органів публічного управління. Ефективна організація взаємодії політики й економіки, за якої можливий сталий розвиток суспільства, побудована на основі вже згаданого конструкту “довіра населення до влади – зміцнення соціального капіталу – сприйняття населенням реформ”. При цьому базисом структурних змін у суспільстві перехідного типу виступає ефективна система залучення населення до формування й реалізації управлінських рішень як механізму формування довіри до державних інституцій.

Історико-ментальні особливості взаємодії влади з громадськістю стосовно прийняття управлінських рішень в українському суспільстві упродовж тривалого періоду зумовлені системними інституційними “прогалинами”. Жодна реформа органів публічної влади не стане вирішальним чинником підвищення ефективності державного управління як організуючого впливу на суспільні процеси без налагодження взаємодії організаційно-управлінських структур держави із розвиненими громадянськими інститутами. Взаємна довіра, формування партнерських відносин громадськості й держави, формування відповідного нормативно-правового поля є умовою ефективної співпраці, а громадська ініціатива в державотворенні є запорукою успішного діалогу, адже пріоритетність підвищення рівня довіри між суспільними інститутами є визначальним аспектом демократизації соціально-економічних процесів.

ВИСНОВКИ

У дисертації здійснено узагальнення й наведено нове вирішення наукового завдання – визначення пріоритетних напрямів і завдань з оптимізації взаємозв’язку економіки й політики в державному управлінні. Результати дослідження свідчать про досягнення мети та виконання поставлених завдань і дають підстави зробити такі висновки.

1. У результаті здійснення ретроспективного історико-філософського аналізу наукової думки стосовно взаємодії економіки та політики в контексті основних економіко-політичних теорій останніх століть встановлено, що важливим напрямом є інституціоналізм, у рамках концепції якого економіка й політика в суспільстві взаємодіють у процесі еволюції. Основою цієї взаємодії є кооперація інститутів держави, права, моралі, ринку, родини тощо. Відповідно до цього успішна ринкова економіка не є причиною стабільної демократії, але разом з нею доповнюється вже наявними факторами соціального капіталу: якщо останніх у надлишку, то і ринок, і демократична політика успішно розвиватимуться, а ринок зможе взяти на себе роль засобу соціального спілкування, що підсилює ефективність демократичних інститутів. Важливу роль при цьому відіграє рівень соціального капіталу суспільства як його потенціалу, що створюється за допомогою механізмів, які ґрунтуються на традиціях, духовності, культурі.

2. Сучасний етап розвитку українського суспільства все ще характеризується як кризовий: на зміну системній трансформаційній кризі

перших років існування України як самостійної держави періодично приходять нові кризові стани в економіці, політиці, соціальній сфері, зумовлені як стратегічними наслідками системної трансформаційної кризи, що у певному вимірі триває й досі, так і набутими, короткостроково сформованими чинниками, зумовленими, насамперед, низькою ефективністю реформ, відсутністю стратегії трансформаційної суспільно-економічної перебудови, зрощенням влади й бізнесу, і, як наслідок, переважанням у політиці приватних олігархічних інтересів над державними. Поряд з економічною трансформацією в Україні відбувався процес переходу до принципово нового політичного стану, здійснювалась глобальна перебудова суспільних інститутів виходячи з принципів нової, ліберально-демократичної парадигми державотворення.

3. Вирішення дослідницьких завдань потребує концептуального підходу на основі певної методології: застосування системи конкретних методів і технічних прийомів. Застосування системного, ретроспективного (історичного) та інтегративного підходів у проведеному дослідженні включає комплекс загальнонаукових та спеціально-наукових методів, які в сукупності сприяють цілісній і логічній побудові наукової гіпотези, проведення комплексного аналізу взаємозв'язку економіки й політики в державному управлінні на міждисциплінарному рівні.

4. Основою демократії в суспільстві є розвинені політичні інститути, що забезпечують відсутність монополії на владу однієї політичної сили, встановлення прямого діалогу політичних суб'єктів із громадою, розмежування владних повноважень та економічних інтересів у суспільстві, оскільки, як відомо, за умови розвиненості демократії держава делегує частину своїх повноважень в державно-управлінській сфері соціальної життєдіяльності громадянським структурам.

5. Основні тенденції розвитку економічних систем розвинених держав довели, що державне регулювання економіки – цілком об'єктивний, необхідний процес. Конкурентоздатна ринкова економіка – це економіка, в рамках якої суспільство має певний обсяг соціального капіталу, достатній для того, щоб дозволити самоорганізацію бізнесу, корпорацій, інших економічних структур. В умовах нестачі соціального капіталу з'являється необхідність державного втручання в соціально-економічні процеси. Це, зокрема, передбачає формування такої системи управління основними суспільними процесами, за якої можливо було б витримувати необхідний баланс між регулюючим впливом держави та вільним перебігом “здорових” ліберальних процесів.

6. Гармонійне високорозвинене ринкове господарство виникає в результаті встановлення рівноваги економічних, політичних, соціальних інституціональних факторів, тобто коли економіко-політичні процеси максимально враховують суспільний фактор. Реалізація дійової державної соціальної політики при слабкій економіці має низьку ефективність, і навпаки, економічні реформи без урахування соціальної складової відповідної державної політики не мають належної інституційної основи. Водночас, соціальна нестабільність у суспільстві завжди призводить до нестабільності політичної. В цьому проявляється діалектична взаємозалежність між категоріями

“економіка”, “політика”, “соціальний розвиток” у структурі державного управління.

7. Порівняння досвіду функціонування економіко-політичних систем в Україні, Чехії та Словаччині показує, що найголовнішим фактором успіху реформ у постсоціалістичних країнах є: наявність адекватної цілісної концепції державного механізму та його економічної діяльності, підконтрольність органів публічної влади суспільству, зміцнення інститутів права, лібералізація питань приватної власності тощо. Проте механічне перенесення інститутів, стандартів і критеріїв європейських країн на інституційну основу перехідної країни не приведе до їх інтеграції у неї, оскільки “залишки” суспільних інститутів суспільства мають здатність “відторгати” демократичні інститути, що зумовлено: низьким рівнем розвитку громадянського суспільства, відсутністю належної правової основи взаємозв'язків у суспільстві. Як наслідок – низький рівень довіри суспільних інституцій до впровадження “чужорідних” реформаторських заходів.

8. Базовою детермінантою інтеграційних процесів України до глобального економічного простору є зміцнення трансформаційного потенціалу, що визначається, перш за все, інституціональною зрілістю суспільства, реальністю економічної системи тощо. Стратегія розвитку України обов'язково повинна враховувати оцінку й специфіку різних аспектів глобалізації, їх співвідношення. Забезпечення стійкості розвитку суспільно-політичного життя є необхідною складовою протистояння негативним геополітичним впливам, оскільки сталий розвиток як нова парадигма побудови пріоритетів державної політики сьогодні виступає у вигляді комплексу інституційних перетворень суспільства, які включають три основних блоки – екологічний, економічний і соціальний.

9. Соціальний розвиток та організація взаємодії політики й економіки, за яких можливий сталий розвиток суспільства, побудовані на основі конструкту “довіра населення до влади – зміцнення соціального капіталу – сприйняття населенням реформ”. Базисом структурних змін у суспільстві перехідного, гібридного типу виступає ефективна робота щодо залучення населення до формування і реалізації державної політики як засобу підвищення рівня його довіри до державних інституцій. Проблематика взаємодії влади з громадськістю стосовно прийняття управлінських рішень має системний характер, пов'язаний з історико-ментальними особливостями такої взаємодії упродовж тривалого періоду.

10. Однією з умов формування правової демократичної держави є організація належної взаємодії державних інститутів з інститутами громадянського суспільства як партнерами держави у реалізації правозастосовчих функцій. При цьому взаємна довіра є умовою ефективної міжсекторальної взаємодії, а прояви громадської ініціативи – необхідною умовою ефективного соціального діалогу.

Практична реалізація заходів, спрямованих на вирішення викладеної вище проблематики, можлива на підставі низки рекомендацій органам державної влади (як центральним, так і місцевим), покликаних прискорити

еволюційні процеси інституційної трансформації суспільства та набуття ними ознак громадянського, а саме:

- оновлення Національної програми правової освіти населення, затвердженої Указом Президента України від 18 жовтня 2001 року № 992/2001, та заходів щодо її виконання шляхом практичного застосування принципів “доброго врядування”, зокрема – об’єднання міжсекторального потенціалу, запровадження системи контролю, моніторингу результативності й зворотного зв’язку між секторами;

- розроблення на центральному та місцевому рівнях концептуальних програм правоосвітньої роботи з населенням у рамках наявного державного ресурсу та шляхом передачі повноважень приватному сектору на основі механізму державно-приватного партнерства у формі: постійно діючих консультацій компетентних фахівців за напрямками реалізації публічної політики; проведення спільних заходів із трудовими колективами, профспілками, громадськими організаціями; використання інструментів SMM-технологій (соціального медіа-маркетингу); запровадження в межах діючих інтернет-сайтів зручного й виокремленого розділу з питань публічного обговорення проектів нормативно-правових актів, що стосуються публічного життя громади з можливістю інтерактивної комунікації (на кшталт урядового сайту “Громадянське суспільство та влада”);

- обов’язкове прийняття місцевими органами влади локальних нормативних актів на територіальному рівні з урахуванням специфіки місцевої організації публічного управління з питань взаємодії з громадськістю щодо прийняття управлінських рішень, у яких необхідно визначити чіткі критерії розмежування правових актів, котрі за своєю сутністю є організаційно-технічними, внутрівідомчими та не потребують публічного обговорення і такими, що стосуються інтересів громадян і потребують урахування громадської думки під час їх прийняття; організація методичного забезпечення роботи органів влади у сфері взаємодії з громадськістю, спеціалізованого навчання фахівців з питань такої взаємодії.

Реалізація перелічених заходів є основою формування мережевого суспільного середовища із горизонтальними зв’язками на зміну низько структурованої, вертикально побудованої конструкції міжсекторальної взаємодії в українському суспільстві. Соціально активна частина громадянського суспільства із пасивного стану об’єкта державної політики за таких умов перетворюється, набуває якості суб’єкта, що є потужним засобом формування соціального капіталу як механізму забезпечення сталого соціально-економічного розвитку.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Праці, які відображають основні наукові результати дисертації:

1. Петракова К.О. Соціально-економічні аспекти розвитку держави у трансформаційній період / К.О. Петракова // Ефективність державного управління: зб. наук. пр. ЛРІДУ / за заг. ред. чл.-кор. НАН України В.С. Загорського, доц. А.В. Ліпенцева. – Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2011. – Вип. 27. – С.

159-165.

2. Петракова К.О. Формування соціальної правової держави як політичного інституту / К.О. Петракова // Ефективність державного управління: зб. наук. пр. ЛРІДУ / за заг. ред. чл.-кор. НАН України В.С. Загорського, доц. А.В. Ліпенцева. – Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2011. – Вип. 29. – С. 114-119.

3. Петракова К.О. Деякі аспекти аналізу державного управління як організуючого впливу держави на економіко-політичні суспільні процеси / К.О. Петракова // Збірник наукових праць Національної академії державного управління / за заг. ред. Ю.В. Ковбасюка. – К.: НАДУ, 2012. – Вип. 2. – С. 30-38.

4. Петракова К.О. Парадигма співвідношення економічної і соціально-політичної складової у державному управлінні / К.О. Петракова // Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. ОРІДУ / [голов. ред. М.М. Іжа]. – Вип. 3 (55). – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2013. – С. 22-26.

5. Петракова К.О. Деякі аспекти історичного аналізу еволюції місця і ролі політики у державному управлінні / К.О.Петракова // Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. ОРІДУ / [голов. ред. М.М. Іжа]. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2013. – Вип. 4 (56). – С. 19-22.

6. Петракова Е.О. Социально-экономический анализ феномена постсоветских обществ переходного типа / Е.О. Петракова // Государственное управление и государственная служба: Междунар. науч.-аналит. журнал АГУ при Президенте РК. – Алматы, 2015. – Вып. 3. – С. 124-132.

7. Petrakova K.O. Public power interaction as part of development of civil society in Ukraine / K.O.Petrakova // Středoevropský věstník pro vědu a výzkum, Central European journal for science and research, NR 10 (23), 2015, Praha, ČR Czech Republic. – P. 74-77.

Праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

8. Петракова К.О. Соціально-економічні аспекти трансформаційних реформ / К.О.Петракова // Становлення і розвиток української державності : матеріали V Всеукраїнської наук.-практ. конф. “Державне управління: стратегія і тактика формування сучасного фахівця” (Київ, 29 жовт. 2010 р.). / редкол.: А.М. Подоляка (голова) [та ін.] ; МАУП. – К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2011. – С. 169-171.

9. Петракова К.О. Соціально-економічні аспекти трансформаційних реформ в умовах становлення громадянського суспільства / К.О. Петракова // Проблеми формування і розвитку громадянського суспільства: зб. тез Міжнар. наук. конф. (Київ, 23-25 лют. 2011 р.) / Акад. праці і соц. відносин Федер. проф. України. – К.: Акад. праці і соц. відносин Федер. проф. України, 2011. – С. 302-304.

10. Петракова К.О. Актуальні аспекти реформування бюджетної політики шляхом удосконалення механізму використання бюджетних коштів / К.О.Петракова // Актуальні питання інноваційного розвитку освіти, науки, виробництва : колективна монографія за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 27-28 жовт. 2010 р.) / Каб. Мін. України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України [та ін.]. – К.: “Аграр Медіа Груп”, 2010. – С. 64-

69.

11. Петракова К.О. Соціально-економічні аспекти процесу демократизації державного управління у трансформаційний період / К.О. Петракова // Інновації в державному управлінні: системна інтеграція освіти, науки, практики: матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю (Київ, 27 трав. 2011 р.): у 2 т. / за заг. ред. Ю.В. Ковбасюка, В.П. Трощинського, С.В. Загороднюка; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К.: НАДУ., 2011. – Т.1 – С. 45-46.

12. Петракова К.О. Соціальна правова держава як політичний інститут: становлення, проблеми розвитку / К.О.Петракова // Становлення і розвиток української державності : матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конф. “Державне управління та місцеве самоврядування в Україні в контексті європейської інтеграції” (Київ, 17 листоп. 2011 р.). / редкол.: А.М. Подоляка (голова) [та ін.]; Міжрег. Акад. упр. персон. – К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2012. – С. 118-121.

13. Петракова К.О. Основні аспекти державно-управлінських реформ в контексті реалізації суспільних функцій держави / К.О. Петракова // Наука як ресурс модернізаційної стратегії держави : матеріали наук. конф. (Київ, 16 трав. 2012 р.): у 2 т. / редкол.: Ю.В. Ковбасюк (голова), К.О. Ващенко (заст. голови) та ін. ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К.: НАДУ, 2012. – Т.1 – С. 116-117.

14. Петракова К.О. Деякі аспекти побудови взаємодії між економікою і політикою в контексті соціального розвитку держави / К.О.Петракова // Модернізація державного управління та європейська інтеграція України: матеріали щоріч. Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю (Київ, 25 квіт. 2013 р.): у 2 т. / за наук. ред.: Ю.В. Ковбасюка, К.О. Ващенко, С.В. Загороднюка; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К.: НАДУ, 2013. – Т.1 – С. 394-395.

15. Петракова К.О. Взаємозв'язок економіки і політики як умова інституційних змін Української держави / К.О.Петракова // Інституційне забезпечення кадрової політики у державному управлінні: становлення та розвиток: матеріали щоріч. Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю (Київ, 29 трав. 2015 р.) / за наук. ред.: Ю.В. Ковбасюка, А.І. Семенченка, С.В. Загороднюка. – К.: НАДУ, 2015. – С. 308-309.

16. Петракова К.О., Білецький С.В. Реформування державної служби як засіб інституційних змін публічної влади / К.О.Петракова, С.В.Білецький // Державна служба в Україні: досвід, проблеми, перспективи: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. (Київ, 24 черв. 2015 р.) / за заг. ред. проф.-ів Ю.В. Ковбасюка і В.Л. Федоренка. – К.: Вид-во Ліра-К, 2015. – С. 193-195.

Праці, опубліковані в інших виданнях:

17. Петракова К.О. Інституційні аспекти взаємозв'язку економіки і політики у перехідному суспільстві / К.О. Петракова // Державне управління та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. ДРІДУ / редкол. С.М. Серьогін (голов. ред.) [та ін.]. – Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ, 2015. – Вип. 3(26). – С.42-49.

18. Петракова К.О. Трансформація реформ в українському суспільстві в умовах сучасних глобалізаційних викликів / К.О.Петракова // Ефективність

державного управління: зб. наук. пр. ЛРІДУ / за заг. ред. чл.-кор. НАН України В.С. Загорського, доц. А.В. Ліпенцева. – Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2015. – Вип. 43. – С. 243-249.

19. Безрук В.М., Петракова К.О. Реформування кадрової політики: інституційні передумови реалізації. / В.М. Безрук, К.О. Петракова // Ефективність державного управління: зб. наук. пр. ЛРІДУ / за заг. ред. чл.-кор. НАН України В.С. Загорського, доц. А.В. Ліпенцева. – Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2015. – Вип. 44. – С.140-145.

АНОТАЦІЯ

Петракова К.О. Теоретико-методологічний аналіз взаємозв'язку економіки і політики у державному управлінні. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.01 – теорія та історія державного управління. – Інститут підготовки кадрів Державної служби зайнятості України, Київ, 2017.

У дисертації здійснено теоретико-методологічний аналіз відповідного зарубіжного та вітчизняного досвіду побудови взаємозв'язку економіки й політики в контексті державно-управлінського впливу, а також розроблено на цій основі практичні рекомендації щодо вдосконалення напрямів реформування державного управління в перехідному суспільстві.

Здійснено історико-філософський аналіз існуючих теоретичних розробок вітчизняних і зарубіжних учених з питань взаємодії економіки й політики в державному управлінні та їх методологічні засади, висвітлено характер взаємозв'язку економіки й політики у державному управлінні в умовах сталого людського розвитку як показника цивілізованості суспільства. З'ясовано сутність соціально-економічних аспектів трансформаційних реформ, досліджено кореляцію змісту трансформаційних реформ українського суспільства з тенденціями сучасних глобалізаційних і геополітичних процесів.

Проаналізовано взаємодію влади з громадськістю в системі формування, прийняття та реалізації економіко-політичних рішень як складову частину формування громадянського суспільства і правової держави та визначено основні напрями підвищення її ефективності.

Ключові слова: економіка, політика, державне управління, соціальний розвиток, громадянське суспільство, соціальний капітал, взаємодія влади з громадськістю.

ANNOTATION

Petrakova K. O. Theoretical and methodological analysis of interdependence between economics and politics in public administration. – Manuscript.

Dissertation for obtaining the scientific degree of candidate of sciences in public administration (specialty 25.00.01 – theory and history of public administration). – Ukrainian State Employment Service Training Institute, Kyiv,

2017.

The dissertation includes theoretical and methodological analysis of the foreign and native experience of building interdependence between economics and politics in the context of public and management impact. On its basis the practical recommendations on improvement of public administration reformation in a transitional society have been elaborated and provided.

The historical and philosophical analysis of the existing theoretical works of foreign and native scientists on the interdependence between economics and politics in public management, as well as their methodological basis has been carried out. The character of this interdependence as an indicator of the civilized society under conditions of sustainable human development has been highlighted. The essence of the social and economic aspects of transformational reforms has been revealed, and their peculiarities in Ukraine have been studied and correlated with the present global and geopolitical trends and processes.

The interaction between state authorities and public at large in the process of decision-making and implementation of economic and political decisions as a component of formation of the civil society and the rule-of-law state has been analyzed. Also the attention was paid to the main ways and methods of improving efficiency of this interaction.

Key words: economics, politics, public administration, social development, civil society, social capital, interaction between state authorities and public.

Підписано до друку 28.11.2017.
Формат 148x210 мм. Обл.-вид.арк. 1,41.
Тираж 100 прим.

Свідоцтво серії ДК № 1805 від 25.05.2004.

Віддруковано з оригінал-макета в Інституті підготовки кадрів державної служби
зайнятості України
03038, м. Київ, вул. Нововокзальна, 17, тел. (044) 536-14-85.